

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 20.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік II.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
місячно 2.400.000.
В Америці річно 4 долари.

АДРЕСА:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 15 кор. чев.
одно число 1 50 кч.

Голодівка в тюрмі при вул. Баторого. Страшне вбійство. — Вибух бомби в поліції у Львові.

Прогнаний каліф протестує.

Бувший каліф, якого Турки вигнали з Константинополя, приїхав до Швейцарії і там заявив представникам телеграфічних агенцій, що він вважає рішення турецького уряду за неважне. Взиває всіх магометан до скликання великого конгресу, який вирішив би справу каліфату.

Троцький

має стати комісарем заграничних справ на місце Чічеріна, який їде на совітського посла до Лондону.

Совіти піднімають голову.

Чічерін вислав до західних держав ноту, в якій зазначає, що рішення в справі польсько-литовської границі і в справі Клайпеди без участі Совітів, для них будуть неважні. Домагається дозвешення Совітів до участі в рішенню.

Нащо здалися кости?

Ми не знаємо собі справи, що те, що нам видається дуже часто зовсім безвартісне, дає дуже значні користи у промислі. От хочби кости. Ми їх звичайно викидаємо. А однак скільки виробів, конче потрібних у життю, одержуємо якраз з костей. Кости перемелені на мучку дають штучні навози. Вивар із костей дає карук без якого сьогодні майже ніяке ремесло не обійдеться. Звуглених костей уживають до апаратів, що називаються „фільтри“ і служать до очищування всяких плинів, між іншими й води. Врешті звуглені кости перемішані з товщом дають не менше потрібне чорнило до черевиків.

В імени Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив про внесок державної прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 16. з дня 2. березня 1924 в артикулі під заголовком: 1) „Із нові шляхи“ в уступах а) вступ до слів: „Університет існує!“ б) уступи від слів: „Ми розуміється до кінця артикулу. 2) На могилі бл. п. Ольги Бесарабової“ в уступах між словами: а) Українців а дра Маріяна

Пачишина б) відчитанне а протоколу ц) громади а Студент д) шкіль а 3 пісню а) Львів а дорогу. 3) в рубриці „Дописи“ кореспонденція з повіту Стрийського в цілости. 4) „Доля наших робітників в Франції“ в уступі від слів: Пеклотут і там до кінця артикулу містить в собі ество ад 1) виступку з §§ 298 і 305 з. к. ад 2) виступку з § 298 з. к. ад 2) б) виступку з арт. VIII з 17. XII. 1862 ч. 863 Длд. ад 2) ц) е) 4) злочину

з § 65 а) з. к. ад 3) виступку з § 302 з. к. узнав доконану в дни 28. лютого ц. р. — конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. б. ех 1863. а іменно засудження за переступство на гривню до Мп. 4.000.000. Львів, 3. березня 1924. (Підпис вечиткий)

14-й березень.

По Волині.

I-ий український пресовий процес на Волині.

На Волині виходив весь час тільки один український орган-тижневник. Поволи але постійно він торував собі шлях на село і останніми часами вже здається не було такого глухого волинського села, що не зналоби свого вол. українського часопису. Сьогодні він з певністю буби розходився в такім числі в яким під Польщею не розходиться жаден український часопис. Алеж біда в тім, що Волинь—це український край, якому ще далеко до сусідньої Сх. Галиччини. Немає тепер вже сили, що знищи

лаб в Галиччині ті величезні набутки українського народу на всіх полях громадського, культурного й інч. життя. І знов ще треба незвичайно великого вкладу енергії й праці, щоби Волинь узяла собою хоч 10 часть того, що Сх. Галиччина. Темнота народу, брак інтелігентних сил і всього, що необхідне для культурного розвитку народу, дає Полякам на Волині надію, що їм вдасться припинити самородній здвиг до національної культури і виключити вплив інчих українських земель на Волинь, та що разом

ПЕТРО ФРАНКО.

ОГНИСТІ ПРИВИДИ.

(Докінчення).

Дійсно, коли очі обоїх привикли до темноти, кусничок шкіри світив чимраз ясніше на столі.

„Ви переконані, пане доктор“? запитав Полян.

„Дивне, диво“, сказав зачудований доктор, „дуже вас прошу не брати мені за зле моїх попередних різких слів. Можете собі представити, як мені було прикро коли я дізнався, що чужа людина вдерлася у мої лікарські тайни“.

„О, розумію дуже добре“, сказав Полян чемно, „але скажіть, як видобути пана Івана“?

„Боюся, що тамті хитріші від нас. Пан Микола наставлений куратором, а другим опікуном є доктор Висков. Як довго пан Іван у їх руках так довго не прийде до себе, так, що даремно ми звернулисяби о поміч до властий, а викрадати пана Івана не можемо зівсім“.

„Це не доведоби до нічого. Пан Микола незвичайно проворний. На нього треба його власної зброї. А доктор Висков, це мабуть, запечатаний злодюга. Мусимо обох викурити з краю. Тоді привиди самі собою устануть, а суд признає пана Івана здоровим“.

„Ця гадка не дуже мені подобається, бо як виджу ці два, куди нас перевищають“.

„В інчий спосіб не можнаби цього зробити, навіть ваше переконання не має законної сили. Зскаржите їх то ви самі готові попасти в халепу обвинувачені о клевету. Найрадше передайте мені цілу переписку і документи які відносяться до справи і я попробую завдати обоім страху“.

Полян попрощався з доктором несучи цілу торбу паперів.

Два дні пізніше, коли Микола Тишовський, сидів собі вигідно в своїм помешканню при Дерібасівській, зголосив слуга посланця від доктора Вискова.

„Чого йому“?

„Сказав тільки, що може доручити лист тільки вам особисто і що справа дуже важна“.

„То най прийде!“ гукнув пан Микола роздратовано.

„Ну, що сталося“? звернувся до посланця пан Микола.

„Доктор Висков казав мені передати вам цього листа і ждати на відповідь“, сказав чепурний молодих літ чоловік з бакенбардами. — Пан Микола з деяким ваганнем отворив листа і почав читати:

„Любий пане Тишовський!“

Посилаю цього листа через свого довіреного асистента, бо мушу мати твою відповідь негайно. Сторож Махльовський, якого я недавно прийняв вернув учера пізно на підпитку а коли я зробив йому увагу, наговорив мені дурниць так що я відпустив його зі служби. — Сьогодні рано прийшов до мене і сказав у чотири очі, що він знає у се. Вілійде радо, бо хоче поїхати на золоті промивні на Зеленим кліні до свого брата але мусить мати пятьдесяттисяч карбованців.

з тим їм вдасться насадити там свою культуру польську. Цим і пояснюється те, що туди не допускається української преси з Галиччини і всякими способами переслідується преса місцеву — одинокий волинський український орган Тому мабуть Поляки і не спішуться з якимсь законом про права української мови на Волині і запроваджують всюди мову виключно польську, а при інтервенціях в начальників, ці оправдують нехтуванням урядниками української мови вимівкою: немає закону, що українську мову забороняє, але немає й закону, що її в урядах дозволяє.

При таких умовах нічого дивного, що одинокий український орган на Волині „Українське Життя“ закрили; що „Селянській Правді“ дозволили випустити тільки 7 чисел, а вже на 8-ім її закрили; що „Селянська доля“ опинилась під поліційними печатками на своїм 18-ім числі; — що тепер Волинь не має свого органу.

Пресовий закон в Польщі — один. — Але цензура — далеко до себе не подібна. Колиж волинському цензорowi не подобається в статті одно слово, то він викреслить цілу статтю. На скільки в Галиччині рахується все українське протидержавним, то на Волині в кождім українськм слові добачують ворожу „тенденцію“ підбурювання одної часті населення проти другої, непошанування влади, навіть державну зраду.

Думасмо, що з того огляду для наших читачів буде цікавий

Пам'яті Скитальців.

В п'ятницю 14. ц. м. год. 9 рано відбудуться по всіх церквах у Львові і на провінції Поминальні Богослуження за упокій померших на еміграції

цей перший український (та й взагалі перший) пресовий процес на Волині.

Дня 29. II. ц. р. став перед окружним судом в Луцьку б. відповідальний редактор „Селянської Правди“ п. Сергій Дробан, обжалований з §§ 129 і 154 к. з. (російського). Прокуратор доглянувся в статтях, поміщених в „Сел. Пр.“ підбурювання одної часті населення проти другої та непошанування влади. Обжаловував прок. Бобковські, боронили сен. Карпінський і д-р Ганкевич, председателем суду, віце председателем суду Барановські б. прокуратор, якого скинули з прокуратора за те, що колись заарештував був безправно посла Луцкевича. До розправи покликано десять свідків. Прокуратор вніс на тайність розправи, мотивуючи це тим, що на „кресах“ грізні відносини, бо під покришкою національних кличів криється замаскований комунізм а явність розправи може бути агітаційним середником для присутніх. Оборонець д-р Ганкевич спротивив-

ся тайности розправи визнаючи, що тут, на Волині, не можна примішувати до горожан інших мір, бо всі горожани на основі конституції рівні та не може бути мови про поділ населення перед правом на якісь кляси. Трибунал ухвалив явність розправи.

Після відчитання акту обжалування, зложеного із сконфіскованих статів, поміщених в „Сел. Правді“, як справоздання з віча в Луцьку (промова посла Підгірського), дописи зі сіл про убитте інваліда поліціантом, закритте рільничої школи в Малині та забранне її будинків та землі, про вбивання поліціантами селянських собак і т. д., приступлено до переслухання свідків. Першим став пос. Підгірський. І тут прийшло до перепалки між председником і свідком. Свідок знавав по українськи, а председник зажадав, щоби він говорив по польськи, бо як посол знає прецінь урядову мову. Коли посол спротивився, председник казав це запротестувувати, та подати до відо-

В противнім разі донесе поліції. — Він доказав, що знає усе, тож найрадше його позбутися негайно. Передай цілу суму в дрібних банкнотах. В поспіху Твій — Висков“.

Пан Микола прочитав лист двічі, боючися чи зрозумів добре, застогнав глухо і потер собі чоло.

„Пан доктор поспішав дуже, вишучи цього листа“? запитав асистента.

„Я не був при цьому, знаю тільки, що сьогодні рано був вельми збентежений“.

Тишовський написав кілька стрічок, виповнив чек, вложив до коверти і позвонив на льокаю.

„Занеси до мого банку і пожди на відповідь“.

„Щож так збентежило пана доктора“? запитав пан Тишовський асистента, коли льокай вийшов.

„Думаю тому, що сторож пана Івана був панний і поведився дуже грубо, так, що прийшлося його усунути. Доктор у своїй доброті хоче йому дати навіть дещо гроша на дорогу“.

„Це дійсно гарно зі сторони доктора. Але, чи ви давно в пана доктора? Я вас собі зовсім не пригадую“.

„О, ні, я недавно постулиг до санаторії“.

Микола узяв перо і почав писати листа. Коли льокай вернув із банку, вложив листа і грубу пачку банкнотів у куверту, залякував і вручив пакет післанцеві.

„Ось прошу, передайте як найскорше пану докторови. Але вважайте не загубіть“!

Полян, який грав ролю асистента відійшов задоволений. По дорозі gratулював собі зручності в наслідуванні чужого письма. Хоча мабуть пан Микола помітив деяку ріжницю, приписував її остаточно поспіхови, з яким доктор, писав. Ну завдасть обом драбам жару! Як це добре, що в останню візиту згорнув з стола доктора Вискова кілька аркушів куверт із друком санаторії. Все остаточно вдалося тільки тому, що доктор Скоротіс

дав йому до розпорядимости цілу переписку.

Полян сів на візника, отворив пакет, заховав банкноти до одної кишені і прочитав лист до доктора.

„Любий друже!“

Долучаю пятьдесяттысяч карбованців, але це не може і не сміє повторитися. Майтеся так на острозі, щоби ніякий сторож не зміг із нас нічого вимусити. В мене самого брак гроша. Зверни особливу увагу при доборі слідуемого сторожа для Івана. Або найрадше прийдь особисто для обговорення цілої справи. — Твій Тишовський“.

В своїм готелі Полян зміг сліди перебрання та по деяких невдатних пробах написав слідуючі два листи, що мали завершити цілу справу.

Перший лист звучав:

„Любий Тишовський!“

Я сейчас відпрзвив сторожа на Зелений Клин. По його відідді перешукав бильно його кімнату. Знайшов кусники листа. З цікавості я зложив його. Показується, що той

ма маршалкови сойму, щб посол не хоче говорити по польськи. Те саме було зі свідками послами Пашуком і Приступою. Зазначити треба, що послы (Пашук і Приступа) заявляли, що по польськи трудно їм добре виразитися і обжалований не зможе добре зрозуміти цієї мови, а не стали в обороні права нашої мови та й хочби самої польської конституції і не зареагували на піднесеній тон предсідника. Свідок пос. Підгірський вияснив, що поміщене справозданє є змістом його промови. Його промова зовсім немала на цілі підбурювати одної верстви населення проти другої, лише була звичайним справозданєм з політичного становища та діяльності Українського Клубу. Свідки Приступа, Пашук та Гладкий вияснили, що статті, поміщені в числах „Сел Правди“ не мали зовсім на цілі ні підбурювання ні непошанування влади, лише — на праву відносин та подання до відома влади про надужитте адміністраційних властей на місцях. Після цього переслухано кількох свідків селян на доказ правдивости про вбивство поліціантом інваліда в с. Любаті, Рівенського повіту. Селяни однозгідно зізнали, що такий факт був, що труп вбитого інваліда лежав 6 днів до приїзду слідчої комісії, що й було поміщене згідно з правдою в сконфіскованім дописі. Тут вповні виявилось звірське вбивство невинного селянина. А було це так: В с. Любаші заняли гасві при помочи двох поліціантів худобу, що

паслася в державнім лісі. Між інчим заняли й вівці інваліда Сивука, який навколішки, цілуючи руки поліціантів, просив, щоби не займали овечок. Зовсім без ніякої причини другий поліціант вистрілив до нього з рушницї та вбив на місци —

Труп лежав не похоронений шість днів, а поліціант після того ще довго ходив безкарно по селі.

Після переслухань свідків замкнено доказове доходженне і слово забрав прокуратор Бобковскі.
(Док. буде).

Страшне вбійство

7 людей згинуло з рук невідомих злочинців.

З Ковельського повіту пишуть нам :

В ніч з 7. на 8. березня ц. р. невідомі злочинці замордували в м. Несухойжах, Ковельського повіту на Волині в хаті „американця“ Потапа Шемриги 7 чоловік, в числі котрих був сам Потап Шемрига, його дружина, 12 літній їх син, три жінки сусідки й парубок сусід, які зібралися на вечерниці. Як говорять сусіди небіжчика, вже раз й то не так давно — на нього робили напад, але йому вдалось оборонитися. Злочин відкрито в год.

6 рано 8. III. й зараз же повідомили про те Komandanta Policji Państwowej (постерунок), якої знаходиться від місця злочину в віддалі 300—350 метрів. Не вважаючи на те комендант зволив прибути щойно о год. 8. рано. До того часу завдяки тому, що не було виставлено варты, сліди були затоптані людністю з Несухойж, яка в великій кількості йочала прибувати на місце злочину з 6 ої год ранку й зараз нема надії, щоби Поліції вдалось найти злочинців.

„Obywatel“

Надзвичайні Загальні Збори Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Що справа зміни статута Т-ва „Просвіта“ стягне так велике число членів і делегатів на Заг. Збори до Львова, тяжко було налітяться.

А проте більше ніж двіста делегатів від філій і читалень зіхалось, щоби своєю присутністю, поважним відношенєм до справи заявити не раз останній, що культурна справа, справа народньої освіти находить у всіх верств народа що раз більше розумінне.

Дня 5. березня ц. р. о год. 11. передпол. уже саяя Сокола-Батька була виповнена. О цій годині голова міг приступити до формального отворення зборів і відчитання протоколів з останніх заг. зборів. Делегатів булоби далеко більше, але в останній хвилі ми довідалися, що поїзд з сторони Тернополя, Бродів, Радехова прийшов до Львова з шестигодинним опізненєм так, що делегати прибули на салю о год. 5. саме тоді, коли предсідник уже замкнув збори.

На дневному порядку було: зміна статута й організаційні справи. Перша точка була чисто формальна. Йї зреферував член Г. Виділу др. Равлюк і мотивував, чому саме зміняємо відповідні параграфи статута. Польська влада не хоче допустити до оснóвування і відновлювання читалень і філій. Польська влада спинює культурну працю в читальнях, накладаючи за дозволи на концерти, забави, вистави й

драб вів гру на два боки: одержав заплату за зізнанне під присягою на поліції! Вважаю за краще переїхатися на твій кошт до Константинополя, де й тебе дожидаю у готелі „Імперіяль“. Спіши! — Твій Висков“.

Другий лист був такий:

„Любий Висков!

Подай анонс — у „Одескім Листку“ де можу Тебе стрінити. — Сейчас виїзджу і Тобі це раджу. — Я саме довідався, що старий Скоттіс знає про все. Він наняв детектива, що відвідав перелвчера пана Івана за час твоєї неприсутности. Старий глухман віддає цілу справу поліції (обман і насильство). Ждїть мене в Константинополі. — Твій Мико а“.

Місяць пізніше приніс бувший син готельєра з Одесси Полянови розкішну китицю.

„Це дуже гарно зі сторони пана Івана, що посилає мені раз у раз такі китиці“, сказав Полян, „чи ви знов у пана Івана за огородинка?“

„Я трохи не здурих з радости,

коли мій старий пан відвідав мене та поспитав чи не мавби я охоти вернути до попередньої служби. Готельєрство вже мені було знудилося, а тато ще поведе господарство кілька літ“.

„Ну а ваш пан живе як передше на дачі?“

„Живе на дачі в тіснім крузі. Нічого не змінилось, тільки одно...“

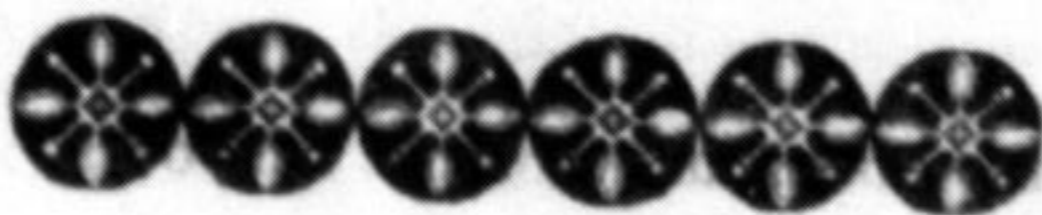
„А іменно?“

„А пан Микола. Він зник кудись з Одесси. Булиби його замкнули, бо розкидав гроші пана Івана на право і ліво без рахунків. Мав не чисте сумлінне“.

„Так воно мабуть і було. Ба, але хто повезе мене човном, коли заїду до Одесси?“

„О тато дуже вами втішиться, А хробаків там багато. Моє поважанне, пане директор“.

Коломия, 23. 9. 1922,

виклади високі стемплеві оплати, бо мовляв Т-во „Просвіта” веде не тільки культурну працю, але також економічну діяльність і змагає до піднесення „добробуту” народу. А навіть зовсім невинний параграф про прапор Т-ва і цей не находив ласки у польської влади тільки тому, що в параграфі не має опису, як має виглядати прапор. Референт предложив відповідні зміни Загальним Зборам, а загальні збори всі зміни прийняли з малими відмінами і задержаннем давнього параграфу що до загальних зборів в цілості.

З черги приступили збори до організаційних справ, котрі реферував голова Т-ва М. Галушинський. Його реферат збирав в одну цілість мінімальну програму діяльності під найблищу пору. Домагання подиктовані практикою останніх днів. Зовсім зрозуміло почав референт від справи членства до Т-ва „Просвіта”. Хоч здаватися, що ця справа не потребує вже ніяких вияснень, а проте до якого небудь успіху ще дуже далеко. Восниа хуртовина розбила організацію, відзвичаїла членів від плачення обовязкових вкладок. А коли ще Т-во мусило перестати давати членські книжечки, бо вкладка була за низька, так число членів впало до кількох тисяч. А з таким числом при повній відсутності яких небудь других грошевих засобів годі думати про широку й глибоку освітню діяльність. І нині ясно стоїть перед нами справа, що мусимо змагати всіма силами, щоби кожда жива українська душа була в реєстрі членів Т-ва „Просвіта”. Членів, що платять вкладки маємо кілька категорій. Одні звичайні члени платять пів золотого франка на рік і ці дістають 25 прц. опусту при закупні видань Товариства. Другі звичайні члени складають 5 (пять) золотих франків річно (рівне одному долярю) і дістають за те: грамоту, календар і 6—8 книжечок з т. зв. „Народньої Бібліотеки”. Таким чином вернули ми до передвоєнного звичаю членських книжечок з ріжницею, що дістають їх тільки ті члени, котрі того хотять. Розуміється, що цим членам прислугує також право до 25 прц. опусту при закупні видань Товариства.

Друга справа, якої доторкнувся референт, це справа наших читалень. Референтови присвічувала думка, що основа освітнього життя народу в читальнях. Там має бути джерело нашої культурної сили й культурного значіння. Власна домівка з великою салею, салею на сходини, бібліотекою — це передумова всього дальшого. І тому в кожній Громаді найкраще при читальні повинен

повстати комітет будови (перебудови, відбудови) власного дому. Ставлячи на першому місці побоювання неграмотности домагався референт далі безумовного отворення читальні часописів і журналів та бібліотек. Про ці останні мають дбати спеціальні бібліотечні комісії при читальняних виділах. Як обовязкові народні свята, котрі мусить відсвяткувати кожда читальня призначено: а) день 8. грудня і збірка на дар „Просвіти”; б) в березні свято Шевченка з обовязковою збіркою на фонд „Учітеся, брати мої!”; в) в маю свято Франка; г) раз в році у відповідній порі свято української книжки. Надто референт домагався від читальняних Виділів повести працю в цьому напрямі, щоби кождий член читальні став обовязково членом Гол. Т-ва з вкладкою або пів франковою, або пять франковою. Референт звернув увагу читальняних Виділів на вагу питань дошкільного й шкільного виховання.

Важним звеном між читальнями і Головним Виділом є філії Т-ва „Просвіта”. Філіям присвятив референт третю частину свого реферату. Він став на становищі, що філії мусять відповідати усім вимогам освітньо-культурної установи. Не вистарчить записувати тільки, що така читальня щось робить, а друга спить, але треба ініціативно схопити освітнє життя в руки, повести його у відповідне русло і самостійно в рамках статуту zorganizувати освітнє життя. Задля цієї цілі покликати діяльні комісії до всіх освітніх справ, створити центральну вypoжичальню книжок, оснувати книгарню або базар, дати до рук членам Виділу й комісії підручну фахову-освітню бібліотеку. А вже безумовно виконувати всі заарядження Гол. Виділу, бо під цим оглядом то ще багато лишається до бажання.

Четверта група резолюцій, це домагання Головного Виділу до своїх членів, згуртованих у філіях і читальнях. Зовсім зрозуміла річ, що Гол. Виділ без виразної енер-

гійної допомоги, матеріальної і моральної з боку членів ніщо не в силі зробити. А зі слів референта виходило, що Гол. Виділ має в програмі своїй: приймати на свій етат фаховців з обсягу народньої освіти; дати відповідну літературу до самоосвітніх цілей; створити підложе задля необхідного під нинішню пору самовиховання; стати в допомогу бібліотечному ділові; оснувати вандрівні бібліотеки; давати всю пораду й вказки в аматорсько театральному ділі. Гол. Виділ вірить, що з виконанням резолюцій в горі, виповнення цієї програми не дасть на себе довго чекати.

Далі пригадав референт ще раз обовязок усіх членів: ширити видання Товариства й передплачувати газету „Народню Просвіту”. В кінці приступив до зовсім нової справи. Резолюцію ухвалену Зборами наводимо дослівно: „Гол. Виділ звертається з гарячим зазивом до всіх членів і власних установ (філій і читалень), щоби прийняли на себе справу відновлення дому „Просвіти” у Львові і справу внутршніх реконструкцій. Дім, звідкіль має йти просвіта на весь край, дім, до котрого мусить зайти кождий Українець, дім, якого не минають чужинці, коли хочуть нас пізнати, мусить прийняти вигляд, достойний поваги українського народу. Загальні Збори ухвалюють, що всі заарядження Гол. Виділу в цьому напрямі найдуть повну піддержку у загалу членів Товариства”.

Дискусія після реферату була дуже ділова, поважна й основна. Незвичайно цікаві голоси делегатів філій і перше всього читалень. Порушено ще кілька нових справ, як обєднання культурної праці (Цурковський) школи в Милованю (о. Блавацький, інж. Остапук).

Вражіннє зі зборів сильне. Твориться напавду ґрунт під високе розуміннє справ народньої освіти. Не далекий час, коли й цій діяльній припаде належне місце між другими ділянками громадянської праці.

Найшвидчі звір'ята.

Один льондонський вчений-природник поробив досліди над швидкістю всяких звірят. Дійшов остаточно до того, що колиб усі четвероножні звір'ята станули до перегонів, то першу нагороду за швидкість одержавби хорт; він може зробити 1250 метрів на мінуту.

По хорті іде кінь, що може зробити 1160 метрів; жирафа — 900 м., тигр — 860 м., реп — 850 м., вовк — 570 метрів і заяць — 400 метрів.

Між птицями найшвидчі поштові голуби; вони роблять на мінуту 1200 м.

Льондонський вчений не поминув у своїх дослідах і риб. На першій місці стоїть дельфін, що робить 31 км. на годину; лось — 27 км., оселедець — 22 км. Кит, хоч він дуже великий і наче неповоротний, робить всетаки 23 км.

По той бік греблі.

Село оживає.

По відомостям, які приходять з місць до харківських „Вістей“ українські села зачинають поволі оживати. Очевидно не всюди а лише там, де є які фабрики, підприємства то що і селянин має „з боку“ зарібок.

„Вісти“ ч. 39) подають образць такого життя в селі Пересічному на Харківщині:

— Прокинулось с. Пересічне: життя бє дужим ключем.

З розвитком промисловости селяни масами пішли на фабрики, заводи й підприємства. І з 7.000 населення до 100 чоловік працюють на „отхожих промислах“. На місці об'єднались в товариство ремісники числом 150 чоловік: столярі, боднарі і т. п.

Добре працюють кооперативи ЕПО*) й „Інвалід“ — регулюють ціни на базарі.

Сільсько-господарська кооперация об'єдналася з кредитовою й до нового кооперативу вступило за 2 тижні до 200 членів, що працюють на фабриках та заводах, і селян.

Нове кредитове товариство виробило програм організації виробництва на селі цегли, черепиці, торфу, жироварева й мила.

Інчі, кооперативи села входять пайщиками до кредитового т-ва і вносять туди свої капітали.

Населення приймає живу участь у новому житті.

Як виглядає комунальне господарство на укр. селі?

Заведення комунальних господарств на Великій Україні стрічається з великими перепонами, бо Українець має нахил до власництва а не до комунізму. Всеж таки деякі селяни з чисто практичних причин зважилися поспробувати „комуну“, хоча самі не комуністи й до партії не належать.

Таке комунальне господарство зліплено за почином незаможника Ф. А. Горбича на Запоріжжі в р. 1921 і названо його „Культура“. Це ком. господарство числить 14 родин, при 29 їдоках, з чого 13 українських родин і 1 Білорус. З поміж всіх них лише 1 партійний.

Вони дістали 150 десятин землі разом зі садивою, що раніш належала до поміщика (дідича) Іваненка. Всі вони передали до спільного комунального господарства весь живий і мертвий інвентар, який мали

окремі члени. Нині це господарство числить 14 коний, 17 коров і 6 телят. Плуги, віялки і інчі більші господарські знаряди — спільні, натомість коси, сокири і т. п. поки що лишаються у окремих власників.

Продукти господарські споживаються після розділу, який робиться по скількості випрацьованих днів, при чому на їдока припадає третина повної пайки.

На перешкоді комунальному життю стоїть те, що деякі з членів ще не позбавилися власницького нахилу.

Хоча це комунальне господарство існує вже четвертий рік, то околицьне населення все ще ставиться до нього вичікуюче. Мати муть селяни з цього комунального господарства деяку користь, то вони поставлять ся до нього прихильно, — а коли загальмуються справи в цьому комун. господарстві то і відношення селян стане вороже.

Тому дописуватель взиває допомогти цьому комун. господарству в першу чергу через культурно-освітню і політичну працю та енергичною управою, щоб це господарство сгало дійсно зразковим взірцем. Коли це станеться тоді — на діється дописуватель — таке господарство буде добрим прикладом і для околицьного населення.

За „Вістями“.

Прим. Ред. „Нового Часу“: Коли це комунальне господарство за 4 роки існування не могло зеднати собі прихильности не то населення, але навіть деяких членів того господарства, хоча дістало великий наділ землі і тішилося допомогою радянського уряду, то причина тому є це, що традиція українського народу є власницька, між тим коли у Москалів з давен давна прийнялася „община“. Тому годі російські традиції і порядки перещіплювати живцем на Україну.

ОГЛЯД СЕГІТОВИХ ПОДІЙ.

Правда, чи неправда?

Дуже паскудна річ та дипломатія з своїми дипломатами. Дуже часто виходить з неї таке, що не знати, що правда, а що неправда. — Говорить один дипломат з другим в чотирі очі. Що вони з собою говорять, знають лише вони і може ще хтось третій, що слухає через дірку від ключа.

От говорив собі недавно Мек Доналд з Скірмунтом. Властиво говорив лише Мек Доналд, а Скірмунт лише слухав і кивав головою. Говорив Мек Доналд про Східну Галиччину. Питав Скірмунта, що там чувати, що сталося з статутом, чи там автономією ухваленою соймом для Сх. Галиччини, що з університетом і т. д. Чому про це питав? Цього не знаю ані я, ані Скірмунт. Досить, що питав. Про це ніхто не

знав, крім їх двох. І булоби так й осталося. Та Мек Доналд невихований чоловік і дав про свою розмову до англійських газет. З англійських дісталось до польських а з тих тай до наших. Сталася авантюра, всьо заклекотіло.

І тепер виринуло питання: говорив Мек Доналд, чи не говорив; правда то, чи неправда? Отож: і правда і неправда.

Німці зброяться

французський амбасадор в Лондоні звернув увагу англійського правительства на те, що Німці потайки зброяться. Їх організація „Зельб-

шцц“ обіймає кілька м'ліонів членів і збудована вона зовсім на військовий лад. Так, що Німці не маючи армії, властиво її мають

*) „Единос Потребительное Общество“ — Прил. Ред. „Нового Часу“.

і протягом кількох днів може поставити кількоміліонну армію. — Зброяться і організуються Німці головно на сході. Тим занепокоєні дуже Польки. Польські газети

звертають увагу, що Німці кожної хвили можуть напасти Польщу і тому радять держати сильну армію на кожний випадок та будувати багато літаків.

Литва

не дає жити Польщі. Все до когось вічіпиться та й докучає. Литва заняла присгань Клайпеду і господарять там, як хоче. А Польща хоче, щоби Литва дозволила їй уживати Клай-

педу для торгівлі. Литва знов каже ні і ні. Пішла та справа на Раді Ліги Народів і там тепер торгуються. Чи до чого договоряться, дуже сумнівна річ.

Польща

зичить гроші на всі боки. Газети пустили вістку, що Італія позичила їй 100 мільйонів зол. франків і що король італійський вже навіть підписав відповідний папір. Оказується, що все то неправда, а всі відомості про італ. позичку передчасні. Переговори в справі тої позички ще не скінчилися.

Польські газети витягають тепер на денне світло нечисті справки своїх великих панів. Одні газети пишуть, що міністер Міхальські, той

від даніни був директором банку, який грав на знижку польської марки тоді, як Міхальські її підносив. Значить було: „W kółko Macieju“. Другі газети пишуть, що то все неправда, а пише про то директор департаменту міністерства скарбу Млинарські, який злий на Міхальського за то, що він його викинув з міністерства, бо Млинарські щось прощробався. Пачи поображувалися і ціля справа пішла до суду.

Ленін

буде говорити і по смерті. Совітський уряд замовив в фабриці грамофонів багато плит з промовами

Леніна і буде розсилати їх до клубів. В той спосіб хочуть вплив Леніна вдержати і по його смерті.

Королі їздять

бо не мають нічого до роботи. Румунська королівська пара їде 14. квітня до Лондону, італійська теж

туди 26. мая, а югославянська з початком мая їде до Риму.

А французський франк

паде і паде. Не слухає ані промов Пуанкаре, ані ухвалених законів. Німці сміються в кулак, Італійці затирають руки, Англійці кажуть

„а видиш!“, а Французи плачуть. Бельгійський франк задивився на свого колегу і собі гримнув. До чого то дійде?!

Голодівка в тюрмі при вул. Баторого.

В неділю дня 9-го ц. м. розпочали голодівку всі політичні в'язні в тюрмі при вул. Баторого в числі 40. Між в'язнями більшість студентів українського університету.

В'язні домагаються:

- 1) Приспінення слідства;
- 2) відділення їх від звичайних злочинців;
- 3) дозволу на одержування книжок і часописів;

4) дворазових проходів і кращого обходження з в'язнями в'язничої служби.

Адвокати др. В. Бачинський і др. О. Марітчак інтервенювали в їх справі у през. суду Гавля.

До сьогодні голодівка не скінчилася. Голодують вже п'ятий день.

Заграниця про смерть Бесарабової.

Більшість заграничних часописів помістила вістки про ту трагічну подію, основувшись на несправедливих донесеннях польської преси. І там де немає Українців, або

де Українці не зорганізовані і не представляють ніякої сили, там сплетні вдержуються. Інакше діється в тих містах зах. Європи, де Українці не дармують та дійсно

В останніх часах пишеться багато про радіотелеграфію себто про телеграф без дроту. Станція такого телеграфу має — як то бачимо на ілюстрації — високу жердку, з дротами через які електричні хвилі на образку білі кола — розходяться на всі сторони світа. Другі такіж станції ловлять їх, а вони передають на апарати надані денеші.

хочуть чимсь помочи кресви. Для прикладу наведемо Грац. Тамтенші часописі помістили про бл. п. Бесарабову обширні відомості, спершу за польською пресою, або телеграфами польської агенції.

Українські емігранти відносилися до поодиноких часописів з просьбою дати місце для правдивого вияснення цілої справи. І так в найбільшій стирийській щоденнику „Тагеспост“ в числі з дня 3. III. знаходимо довгу статтю про Бесарабову в освітленню тамошної української еміграції. Річева стаття розвіяла серед тамошних Німців ту легенду, яку сплела польська преса.

Еміграція в Грацу сповнила свій обовязок. А, чи всюди так є?

ШИЛОМ І ПАЛКОЮ.

Що то значить льогіка!

Сталися такі два факти:

1) Польська поліція при „ліквідації“ українського університету сконфіскувала „Льогіку“ Мандибуря.

2) Їхала зі Львова до Варшави міністерська слідча комісія з дуже важними паперами. Вже коло Мшани в сусідньому купе відкрито бомбу, яка мала замір незабаром експлодувати, а покищо тільки горючи смердла (чи може смердючи горіла). Спинено поїзд, один із залізничників при гашенню бомби попав собі руки, зревідовано всіх

подорожніх, і поїзд рушив далі. В Перемишлі відлучено небезпечний вагон, а у Варшаві арештовано „винючника замаху“, редактора українського комуністичного журналу, що їхав тим самим поїздом.

З того поліція зробила такі висновки:

1) Найбільшими ворогами Польщі є Українці, отже всяке лихо, що трапиться Польщі — це все український саботаж. Навіть якби японський землетрус навістив був Польщу, то й за те треба би мститися репресіями на большевицьких гайдамаках.

2) У даному випадкові їхав поїздом згаданий український комуніст, — отже тільки він міг бути винючником замаху. Бо: чогожби він зрештою їхав до Варшави, як би не на те, щоби зробив якусь пакість Польщі? По друге: йому так дуже залежало на паперах комісії, що наразив своє життя на неминучу смерть — від вонючої бомби, і тільки чуйне око поліції виратувало його від загибелі. По третє: тільки большевицький саботажист міг здобути на такий цинізм, що хоч після невдалого замаху мав змогу по дорозі шезнути, то він їхав собі спокійнісінько аж до самої Варшави — „як гдиби нігди ніц“! Отсі міркування, які тривали через цілий час подорожі від Перемишля до Варшави, довели поліцію до незбитого висновку, що тільки його можна обвинувачувати в цьому злочині.

Моральна наука з тої історії така:

1) Український громадянин, вистерігайся їздити „шнельцугами“, особливо, як „нюхаєш“ катастрофу. Взагалі бережися всього, бо всяке нещастє в Польщі може піти на твій рахунок!

2) Ти, Поляку-обивателю Річипосполитої, можеш собі спокійно спати, бо твого життя, майна, спокою, вигоди і т. д. бережуть такі ангели хоронителі, що перед ними Шерльок Гольмс — смішний дівак!

3) А ти, польський поліцаю, вчитуйся далі пильно в цю „Льогіку“, а — кажу тобі — будеш чуда творити!

4) Врешті ти, Редакторе „Нового Часу“, переконайся що написав неправду, буцім то „Льогіка“ непотрібна польській поліції!

Поневоленний народ, який зуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключ від своєї вітчизни

Телеграма до мешканців Марса.

Між усіма планетами — одна найбільше цікавить учених землі. Це Марс. Зовсім справедливо думають вони, що не тільки одна земля має такий привілей, що на ній живуть такі розумні сотворіння, як люди. Треба припускати, кажуть вчені, що на інших планетах мусять жити сотворіння подібні до людей, нищі а може навіть вищі інтелігенцією від мешканців землі.

Припущення вчених потверджували або радше піддержували таємничі знаки, які одержували час від часу апарати бездрегового телеграфу. По розслідуванню показувалося, що ніяка телеграфічна станція таких знаків не висилала, отже вони були надані невідомо де і були для нас незрозумілі. Це наводило ріжних людей на думку, що ті знаки висилають мабуть мешканці Марса, що хотіли би конче скомунікуватися з нами.

Щоби і з нашої сторони зробити проби в напрямку пошування в Марсіанами, рішили англійські астрономи вислати 17. серпня цього року телеграму на Марс. Чому саме в той день?

Телеграму найкраще вислати, розуміється, коли Марс буде найблище нас, а в день 17. серпня 1924. він буде віддалений від землі тільки 57 мільонів кілометрів. Коли зважити, що теперішня віддаль Марса від землі п'ять разів більша, віддаль 17. серпня видається досить мала.

Телеграму мають вислати з вершка альпійської гори Юнгфрав, при помочі світляних лучів. Ті лучі мають мати силу світла двох квінтіліонів свічок.

В тій справі, як завсіди, гадки ріжних людей поділені. Є такі, що відразу засуджують той намір на невдачу. Та мимо того всі чекають дня 17. серпня.

Вибух бомби в Дирекції Поліції у Львові.

В вівторок дня 11. березня ранком вибухла в Дирекції Поліції у Львові при вул. Міцкевича бомба. Гук був доволі сильний так, що в цілім будинку повилітали шибки в вікнах.

Військова комісія, яка по вибуху прибула на місце, розслідила, що бомба вибухла в виходку в партері під політичним відділом. Знайдено там три бомби, з яких лише одна вибухла. Дві проті не

експлюдували. Дальше сконстатувала комісія, що ті бомби о вазі шість фунтів є російського походження і через польське військоніколи не були уживані.

Слідство в тій справі веде ком. Козакєвіч. Польська брукова преса вже тепер знає, хто це зробив, іменно гайдамацька дзіч. Немає, як слідчі органи з „Газети Поранної“ і „Львівської“.

Що робити з непринятими чиншами?

Коли властитель дому не хоче прийняти з яких небудь причин чиншу, то льокатор не є приневолений складати чиншу до судового депозиту. — Щоби однак забезпечити себе перед некорисними правними наслідками вповідження помешкання через те, що властитель дому не прийняв чиншу, льокатор повинен задержати та переховати письмо, в якому властитель відмовився прийняття чиншу. Дальшим

таким забезпеченням буде коли льокатор зафірує властителеви дому в прияві свідків оплату чиншу або коли перешле йому чинш поштою та викаже перед судом відповідну посвідку.

В цих всіх случаях льокатор, не складаючи чиншу до судового депозиту, може успішно боротися перед судом, як щоби властитель дому вніс против него авізаційний позов.

Одна із призабутих справ.

До війни, кожен, що приїхав до котрого з галицьких міст, або переїздив через них, із крамничних вивісок міг відразу побачити, що знаходиться, як не в українським місті, то в місті, що лежить на українській землі. Наші вивіски мали й адвокати й лікарі навіть не-Українці. Наша публіка змушувала кіна до цього, щоби вони заводили й українські програми.

Прийшла Польща. Почалася

нагінка за всім, що носило на собі якусь найменчу українську позначку. Позникали українські написи на державних установах, хоч воно було й є проти конституції. Та що нас обходить конституція. Але українські вивіски позникали також і з приватних підприємств, з крамниць, не відно їх на канцеляріях памів-адвокатів та лікарів. Мабуть призабули вони з кого живуть і від кого торгують.

Пригадаймо їм, що не ми стоїмо о їх ласку, а вони о нашу. Покажимо, що в нас є наша народня честь, що за свої гроші маємо право жадати від кожного, щоби шанував нас і нашу мову.

Чи наш хлопець далі ще призвичаїть собі на кпини зі своєї рідної мови?

Пригадаймо тим, кому треба пригадати, хто призабув, що він є для клієнта, а не клієнта для нього. Досить уже кпили й кплять і з нас і з нашої мови деякі панки й полупанки, яких годував і годуватиме наш дурний хлопець.

Якщо ми самі не шануємо себе й своєї мови, то чи дивиння, що не шанують її чужинці!

Бабинчанин.

Спростування.

На підставі § 19. прес. закону прошу о спростування дописи „Священник-донощик“, поміщеної в Вашій часописі з дня 24. лютого 1924 р. ч. 14.:

Згадана стаття своїм змістом — це нікчемна лож. Заявляю, що я ані в церкві, ані поза церквою, ані сам, ані при допомозі якоїнебудь влади, ніколи і ніде не виступав проти сходни в читальні „Просвіти“. Правдою є, що я виступав проти танців і витинання „говаків“ в читальні — а тим більше серед згіршаючих обставин і в невідповідній часі — вказуючи, що уважати читальню як місце танців і витинання в ній „говаків“ це зневага-наруга читальні „Просвіти“. Правдою є, що я перестерігав молодіж перед деморалізацією зі сторони інтелігентної молодіжи, яка під моральним зглядом поганенько провадиться. Се бачуть чесні люди — „Невчене око загляне глибоко“ — і витягають з їх поведіння відповідні консеквенції при кожній нагоді, а передовсім при збірці жертв на „Рідну Школу“.

Кнігиничі, дня 4. марта 1924.

о. Юзич Стефан парох.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Містимо це спростування, щоби дати можливість і другій стороні сказати слово, та рівночасно з тим одержали ми заяву ось якого змісту:

Заява.

Отсим стверджується, що дня 31. січня 1924. Виділ читальні одержав письмненне повідомлення від комісара п. Тадеуша Віслоцкого про донос на читальню зроблений свящ. Ст. Юзичом.

Кнігиничі, дня 28. лютого 1924.

За Виділ Читальні „Просвіта“ в Кнігиничах
Кінтер Іван голова.

ДОПИСИ.

Микулинці. Дня 10. лютого с. р. відбулися Загальні Збори тов-а читальні „Просвіта“. На Загальні Збори явилися члени тов-а дуже численно. В Микулинцях є такий звичай, що декотрі члени являються тільки раз до року в товаристві, се є на Загальні Збори. Зборами проводив місцевий суддя Др. Д. Насада, а секретарював п. Іван Декайло. До нового Виділу вибрано на голову Волод. Мартиневича, на місто-голову о. Евгена Кароля, на секретаря Богдана Мишку, на скарбника Осипа Фе-

девича, на бібліотекаря Василя Мартиневича, на господаря Тому Стебницького і на адміністратора Івана Декайду. На заступників Виділових Миколу Шкамбару, Василя Цибульського і Андрея Товарницького. До контрольного комісії ввійшли Іван Машталір, Іван Задорожний і Волод. Сиротюк. Членську вкладку ухвалено 2 золотих річю. З Тернополя, філії „Просвіта“ нікого небуло, бо не можна було дістатись наслідком сніжної завії. Збори закінчено відспіванням гімну „Ще не вмерла Україна“.

Читальник!

Конохи п. Бережани. Кобяда на „Рідну Школу“ в нас була дуже маленька, бо в нас є такі люди, що їм про рідну й не згадує. От наприклад вийшли наші хлопці колядувати. Пішов Лещинин, Будинський і Назар. Прийшли до одного господаря, поколядували, а він давав... десять тисяч марок. І як не сором було йому дати таку суму. Та мало того. На другий день кричав ще на вулиці, що вони ходили для якихсь неробів збирати дань. Їй татунющо Петре! Так не красно, щоби ви ганьбили наших людей, які стараються за датки на народну ціль. Ми ратуємо своїх рідних дітей, щоби не вирости на наших воронь, ратуємо і учтелів, які діти учать, а ви кажете, що то нероби. Стиду не маєте?! Пишу про то, хоч мені самому стидно за наше село. Але в нас булоб у нас таких темних людей, якби в читальні народ міг просвічатись. Тимчасом читальня „Просвіти“ спить аж любо. Павове виділові! Зробіть вже раз якийсь порядок в нашій читальні Спросіть всіх членів читальні як найскорше і відновіть „Просвіту“, бо народ наш загине без світла.

Свій.

Календар. — Березень 1924.

- 17. Понеділок (4) Гарасима. Правосл. Гарасима. — Схід 5:35. Захід 5:29.
- 18. Второк (5) Конона мч. Правосл. Конона мч. — Схід 5:33. Захід 5:31.
- 19. Середа (6) Богдана, 42 муч. Правосл. Богдана, 42 муч. — Схід 5:31. Захід 5:33.
- 20. Четвер (7) Василя. Правосл. Василя. Схід 5:28. Захід 5:34.

Народні повістки.

В великім пості в ходи в гості. Що то за господар, що свого добра не глядить.

Пригадки для Виділів Читальні „Просвіти“ на березень.

Коли ще не відсвятковано свята Шевченка, то конче це зробити ще протягом цього місяця, заки пічнуться роботи. Свято Шевченка мусить бути відсвятковане в кожній громаді. Зібрані при тій нагоді гроші вислати до Т-ва „Просвіта“ на фонд „Учтитеся“.

— 0 —

Із слідуочим числом починаємо друкувати у відтинку книжку Михайла Возняка п. з. „Як пробудилося українське народне життя в Галиччині“.

Страшна статистика. В чеських часописах читаємо найновішу статистику нещасливих випадків в копальнях вугля в Оравсько-Карвінському басейні (Чехи). В січні 1924 р. було там 6 смертних випадків, 145 тяжких, а 814 легких; разом 965 випадків за один місяць. Ту не вчислені

ще випадки з вісьмох інших копальень. Коли їх взяти під увагу, то в січні начислюється 1170 випадків, отже на день припадає ні більше ні менше тільки: 37.

Кілько варт чоловік! На таке питання цікаво відповів американський вчений — хемік, Др. Пірле. Він дослідив іменно таке. Коли тіло чоловіка, що важить 75 кг. розложити на його хемічні складові частини, то одержимо: води тільки, що вистане на випрання кількох вовняних колдер; заліза, що сталоби на зроблення одного цвяха; вапна, яким можна побити курник і сірки, якою можна побити блохи пса середньої величини. А всі ті річі можна — каже Др. Пірле — купити за несповна одного доляра. На часи теперішньої доріжні — то ціна зовсім невелика.

Ще про чоловіка. Обчислено, що пересічна вага людської шкіри вносить 5 кг. 250 грамів. В шкірі входить 7 мільонів порів (дрібних, невидних голім оком дірок), якими виходить деліо 800 грамів води в формі поту.

Трохи інакше як в Польщі. В останньому числі „Нового Часу“ писали ми, що генерал Шептицький мав поединок з полком Медзіньским. Стріляли до себе два разів з пістолетів, ніхто нікого не ранив подали собі руки і розійшлися. Такий саміський поединок відбувся між полковником Дзвонковским і Адольфом Новачинским. Зате приятелі Поляків — Французи беруть справу більш серіозно. Минулого тижня двоє професорів університету в Парижі Брока і Кунео билися на шаблі за якусь там приватну справу. Стрічалися сім разів, і аж по семім разі Кунео був ранений в рамя. Суддею при поединку був бувший міністр війни..., а такий не пустить плазом.

Спадки американських президентів. Кілька днів тому отворено у Вашингтоні тестамент президента Вільсона. Спадок його, полишений жінці вносить 225.000 долярів. Дочка Вільсона аж до виходу за муж має одержувати річно по 2.500 долярів. В порівнянню з маєтками американських богачів сума то зовсім не велика. Президент Гардінг лишив 500.000 долярів крім уділів які мав в газеті, яку видавав. Рузвельт лишив майже тільки само, а всі давніші президенти померли в біді.

Пригода в театрі. Цікава пригода трапилася недавно в театрі в місті Триєсті, що колись належало до Австрії, а тепер до Італії. На сцені виступав славний співак Тафуро. Нагло, серед представлення крикнув він в сторону публіки: „Ви всі Австріяки“. Обурені гості стали кидати в него всім, що мали під руками. Співак ловив кидані предмети і шпуряв ними в публіку. Коли Тафура зловили, переконалися, що він збожеволів.

Населення Індії. В Індії відбувається що три роки перепис населення. Після останнього спису, що відбувся 18. березня 1921 р. в Індії живе 319 мільонів людей. За останне трьохліття зросло населення тільки 1-2 проц тоді коли в передостанніх трьох роках зросло було 7 проц. Причина того така, що в останніх роках панувала там страшна епідемія інфлюєнці, на яку хорувала майже пята частина людности, а вмерло коло 6 мільонів. Спис виказує, що 73 проц мешканців Індії займається хліборобством. В часі війни збільшилося населення міст, які мають пересічно по 14 тисячів мешканців. Сяля числять пересічно по 417 мешканців.

Чи

Ви вже прислали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

Коваленко Данило, Ков. Передплата заплачена по кінець квітня.

о. Щуровський, Стинява Часопис вислався правильно. Не наша вина що не доходить. Просимо „лянути на пошту а не одержані числа сейчас реклямувати а не всі разом.

Білинський Іван, Сквотин. Заплачено до 20. числа. По кінець марта бракує ще 1,200.000. Рівночасно вишліть передплату і на квітень.

Добромірка. Хтось вислав звітам мп. 2,500.000 без подання докладної адреси, тому ми не знаємо кому записати. Чи це може новий передплатник?

Любичі князі, Громадська Зверхність. Для кого посилаєте мп. 2,000.000?

Бондарчук Іван, Волнь. Заплачено мсте по кінець марта. Вам передплати не відновили тому, що в час вислали гроші. — 10. ч., якого Ви не одержали, інші вислаємо. — Коли надійде 3,000.000 то буде заплачено до 34 числа.

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 13. III. 1924.

Амер. дол. 9,800—9,900.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 9,000.000—9,050.000 Кч 275.000, фран. фр. 340.000, франки швайц. 1,650.000, фунт штерл. 41,000.000—41,500.000. Фр. бельг. 400.000. — Ліри 400.000. Лей 490—500.000. Австр. кор. 140.

Золото: 20 кор. 42,500—43,000.000, 20 фр. 39,500.000, 10 рублів 53,000.000.

Срібло: кор. 750.000, 5 кор. 3,750.000, фільор. 1,850.000, рублі 3,300.000 копійки за рубель 0,000.000.

Збіжева біржа.

Львів, 13. III. 1924.

Кр. пшен. з 1923, 36,—37,500.000. Жито з 1923, р. 23,—24,000.000. Броварняний ячмінь з 1923 23,—24,000.000. — Овес з 1923, р. 22,—23,000.000. Горох півний 00,000—01,000.000. Горох Вікторія 00,000.000 міл. Пшенична мука 40% „О“ 81,000.000, 55% „1“ 60,000.000, 70% „4“ 40,000.000. Житня мука 60% 52,000.000, 70% 45,000.000. гречана каша 00,000—00,0.0.000. фасоль біла 00—00,000.000. Фасоль краса 00—00,0.0.000. — Ціни розуміється за 100 kg. без споживного податку. Місце, станція закладання.

Ринок.

Хліб 1 kg. 500.000, м'ясо в'ялене 2,800.000 свиняче 3,000.000, теляче 2,700.000, солонина 000.000—3,400.000, сало 3,800.000, смалець 4,000.000 масло десерове 8,000.000, масло кухонне 7,000.000, сир 1,200.000 яйця 1 шт. 250.000, сметана 1 літра 1,600.000, молоко 500.000, 1 kg. меду 3,000.000, бураки 1 гк. 300.000, цибуля 400.000, чісник 1 головка 50.000, курка від 5,000—8,000.000.

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу“ прислав Впов. Мен. Др. Михайло Станько в Густі Підк. Укр. 130,000.000 мп. яко рівновартість 500 Кч. Вп. Жертводавцями складаємо широчердечну подяку. Головна Управа УІПТ.

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО ще не купив „ЛІТОПІСУ“ української революції **О. Доценка** (т. II кн. 4. 364 ст. мале 1.) — може собі замовити по адресі Tarnów, Lipowa 25 до автора. **Ціна 2 долари або рівновартість в марках польських.** За кордон о 50 проц. дорожче і без пересилки. Книжка висилається за післяплатою. На більшій замовлення 25—40% знижки. 1-1

МАШИНИ до виробу цементових дахівок

форми на рури бетонові, хрести, громозводи, вікна до церкв і всякі слюсарські вироби виготовляє

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСЬКИЙ

Львів, вул. Варстатова 10. (між вул. Рицарською і Кордецького).

НАСІННЯ ОРИГІНАЛЬНОГО ЛИТОВСЬКОГО ЛЬНУ

більшими чи меншими кількостями

доставляє

Краєвий Союз господарських Спілок „Сільський Господар“

у Львові

і його відділи: **Львів, Городецька 95, ПЕРЕМИШЛЬ, Косцюшки 5, КОЛОМІЯ, Ринок 40, і СТРИЙ, Ринок 6.** 1-2

Важне! Для Читалень, Товариств і Інституцій **Важне!**
Бронзовані бюсти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

1522 величини 85 см по ціні 35 міл. можна дістати 2-2

в Українській Книгарні в Антикварії, Львів вул. Рутівською ч. 23.

Купуйте

Рухові забави й гри

з мельодіями й примівками **ОКСАНИ СУХОВЕРСЬКОЇ**

Руханковий підручник необхідний кожному **учителеві(ці)**, провідникам захистів та захооронок як також Пластові, Соколам, Січам, даліше всім, що інтересуються фізичним вихованням дітей в національному дусі. Це заразом гарна **збірка пісень.**

Продається у всіх книгарнях і в Т-ві „Сокол-Батько“ у Львові. — Основна ціна 220 теперішня 3,300.000 мп., порто 500.000 мп.

Замовляти й готівку слати на адресу:

Оени Суховерський, Львів, Руська 8. II. п.

ПРИЙМУ ХЛОПЦЯ на практику Д. Ко-
нюх, торгівля товарів споживчих —
у Львові вул. Кохановського ч. 5. 3-3

АДВОКАТ

Д-р КОРНИЛО ТРОЯН

веде адвокатську канцелярію

в ХОДОРОВІ

(дім п. Филипа Лубика, недалеко
суду). 1-4

АДВОКАТ

Д-р Остап Копцюх

ОСЕЛИВСЯ в БУСЬКУ

веде свою канцелярію в домі п. Домбро-
вещької на Старім Місті коло рогачки близько
суду, вхід по східках опісля помостом —
в давнішій поміщенню амбулаторії ліка-
ря д-ра Гаммершміда. 1-1

Тепер вже кождий має нагоду купити

Великий Календар Альманах Червоної Калини

остало ще 200 примірників і продається по зниженій ціні 2,000.000 з перес.
Видавництво „Червона Калина“, Львів, вул. Руська 18., І. п.

ПОТРЕБА інтелігентного хлопця понад 18 літ до обслуги одної старшої особи на селі. Зголошення до Адміністрації „Нов. Часу“ для дра К. 2-2

ОСІБНОЇ КІМНАТИ за доброю винагородою шукаю в середмісті. Посередництво буде винагороджене. Зголошувати до Адм. „Нового Часу“. 2-4

„Студентська Самопоміч“ — кооператива з обм порукою у Львові, **Супінського 21.** відділ посередництва праці поручає здібних, працьовитих та совісних **інструкторів** у Львові та на провінцію. Уділяє інформації та полагоджується всі справи безплатно, на письмєнні відповіді залучити поштовий значок. У всіх справах належить звертатися на адресу: „САМОПОМІЧ“ або до Адміністрації „Нового Часу“ Львів, Руська 18. III. п. 2-3

Машини до писання нові та уживані поручає по **оказійних цінах** **Д. КОНЮХ** торговельне бюро Львів, вул. **Кохановського 5.** 2-2

Бляха поцинкована до криття дахів, **праси** до ви року дахівок, **цемент, вапно, дошки і папу** поручає 9-30

„ПІЛЬОТ“ Львів, вул. Баторого ч. 4.

ЗАЗИВ

до всіх союзних кооператив.

Кооперативи, яких майже в зізнаннях то маєткового податку не перевищало 3000 зол. фр., а як заплатили першу рату маєткового податку, а до другої рати одержали платничий наказ, або заплатили вже в дорозі екекції — обов'язані у власнім інтересі донести до 17. березня 1924 р. Краєвому Союзові Ревізійному у Львові вартість майна в золотих френках з дня 30. червня 1923 р.

Цих дат потребує Кр. Союз Ревізійний для Скарбової Палати у Львові в цілі унормування податкових неправильностей.

Красний Союз Ревізійний у Львові.

Зі всім, що входить в обсяг **АРТИСТИЧНОЇ РІЗЬБИ** звертатись на адресу:

Скульптор 10-30

Андрій КОВЕРКО
Львів, **ПОТОЦЬКОГО 71.**

CANADIAN PACIFIC

TRAINS
ЗАЛІЗНИЦІ

HOTELS
ГОТЕЛІ

STEAMERS
КОРАБЛІ

Л Ъ В І В, Городецька ч. 93.
Тернопіль, Тарновського 3.

Найбільше перевозове підприємство на світі.

C.P.R. ДО КАНАДИ C.P.R.

Великі морські кораблі! — Власні залізниці в цілій Канаді!

Пасажири, котрі вже мають аффідавіти з Канади, нехай сейчас звертаються до нас письменно або особисто.

Найблищі наші транспорти до Канади відходять з нашого бюро у **Львові, вул. Городецька 93.** і в **ТЕРНОПІЛІ, вул. Тарнавського 3.** в слідуєчих днях:

18. марта вечером до корабля „Melita“
1. квітня „ „ „ „Minnedosa“.

Оба ті кораблі уряджені в III. класі вигідно і з комфортом.

Коли задумете виїхати до Канади й немає за що купити собі шифкарти самі а маєте крєвних або знайомих в Канаді, то подайте нам їх адресу, а ми до них напишемо, щоби вони Вам прислали з Канади шифкарту і Аффідавіт.

Кенедіян Песіфік Рейлвей

ТЕРНОПІЛЬ,
Тарновського 3.

Л Ъ В І В,
Городецька 93.

Безплатно одержить кождий (вул. Баторого 7.) пробку, в цілі переконання о незрівняній якості і дешевості моїх виробів, відзнач. багато разів на світових виставах 2-10

Зигмунд Кребс, „Патока“ фабрика горівок, лікерів і меду, — **Львів-Клепарів.** Спеціальність: „Шляхтич“ і „Шляхтянка“. СКЛАДІ: БАТОРОГО 7., ЛИЧАКІВСЬКА 3. — Рік заложення 1850. — Телеф. фабрики 1211. — Телеф. складу 848. — Замовлення на провінцію полагоджуться негайно на найдогідніших услїдах.

„ІНІГ“

МІЖНАРОДНЕ
ТОРГОВЕЛЬНЕ І ПРОМИСЛОВЕ ТОВ.
ТОВ. з ОБМ. ПОР.

ДОСТАВЛЯЄ ЗІ СКЛАДУ У ЛЬВОВІ:

Комплетні урядження млинів, ВАЛЬЦІ „ДАВЕ-
РІО“ Ціріх, ЛУЩАРКИ „МАРС“ патент „КАС-
ПАР“, ориг. швейцарську газу марки „РАЙФ
ФРАНК“, ТУРБИНИ Франціса, мотори ДІСЛЯ,
льокомотиві і т. п.

ЛЬВІВ,

ПОДЛЕСКОГО 8/11.

ТЕЛЕФОН 413, 1236 і 1086.

Телсгр. адр. „ІНІГ-ЛЬВІВ“.

9-52

Земельний Банк Гіпотечний

АКЦІЙНА СПІЛКА

у ЛЬВОВІ, вул. Підвалє ч. 7.

1-3

і його Відділ (агенція) в Станиславові, одержали рескриптом Міністерства Скарбу Ч. Д. К. 1430/III призвіл на ведення рахунків і **прийняття вкладок в заграничних валютах** (доларах, франках, коронах і т. д.), опроцентування тих-же, виплати з тих рахунків і зворот вкладок **в ефективних заграничних валютах без ніяких обмежень.**

Всякі заграничні валюти вплачені на ті рахунки, зглядно в них виплачені, **будуть уважані за походжчі з легального жерела.**

Рівнож одержав Земельний Банк Гіпотечний призвіл на уділювання особам мешкаючим в краю **кредитів в заграничних валютах** з застереженням звороту в ефективних валютах.

Земельний Банк Гіпотечний є банком **девизозим**, переводить всякі перекази і пере-силки грошей за границю і в заграниці, а з окрема посилки грошей з Америки і до Америки.

Взагалі Земельний Банк Гіпотечний переводить **всякі банкові чинности.**

ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ

поручає на свята

Стефанія Погорецька
в Стрию.

ЦВІТИ гарні, тревалі, з полотна. — БУ-КЕТИ до свічок менчі 6 мільонів, середні 8 міль, великі 10 міль, а найкращі 12 міль за пару. — БУКЕТИ поставні на престол, менчі 30 міль, середно гарні 50 міль, а великі і дуже гарні 80 міль мп. за пару. — ГІРЛЯНДА на образи 10—15 мільонів мп., а широка 18 мільонів мп. за метр. — За-мовляти вчасно, бо навал праці. 1-3

„ДИНАМО“

КОНЦЕС. ПІДПРИЄМСТВО
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНЕ І МЕХАНІЧНЕ
ЛЬВІВ, КОПЕРНІКА ч. 16.

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНІКА 16.

ПОСІДАЄ СТАЛО ПІСЯК І МАШИНИ
ПО КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.

Для млинів, гартаків, і горалень, ріль-ництва, металевого і деревного про-мислу, самоходи особові і тягарові, повози і люксусові карети. — Ди-намо-машини. Мотори. — Сильники ропні, ссучо-і азотні і нафтові.
КОШТОРИСИ І ТЕХНІЧНІ ПОРАДА НА ЖА-ДАННЯ. — ДОСТАВА СЕЯЧАС.

Електрофікус: міста, села, гартаци, горальні, і млини власними машинами.

Відділ електромеханічний для будови роз-дільних таблиць, направи різних машин і електричних апаратів.

Найдешевше джерело для закупу різних елек-тричних матеріалів першорядн. загр. фірм. Ощаджуючі жаріжки.

ЦІННИКИ І КОШТОРИСИ НА ЖАДАННЯ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПРОМИСЛУ
І РІЛЬНИЦТВА:

Електр. сильники „ЕЛЬМО“, даються примінити до кождої машини в ріль-ництві і промислі.

Січкари, льокомотиві, молотильні, плуги, ропні і нафтові сильники, агрегати, транс-місії. Будова млинів, гартаків і горалень.
НАЙСОЛІДНІЩЕ ДОСТАВЛЯЄ:

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вулиця КОПЕРНІКА 16.